

Teoria poznania - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Teoria poznania
Kod przedmiotu	08.1-WH-CDFP-TP
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Coaching i doradztwo filozoficzne
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	5
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	<ul style="list-style-type: none"> dr hab. Krzysztof Kilian, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

1. Cele merytoryczne: (a) wprowadzenie do podstawowych zagadnień teorii poznania; (b) przygotowanie studenta do samodzielnych analiz tekstów poświęconych problematyce epistemologicznej. 2. Cel ogólny: umiejętność wymiany poglądów.

Wymagania wstępne

Bez wymagań wstępnych

Zakres tematyczny

1. przekonania i ich własności (ideały epistemiczne, przekonania racjonalne i irracjonalne, wiedza aprioryczna i aposterioryczna); 1.1. uzasadnianie epistemiczne; 2. percepcja (dane zmysłowe, uteoretyzowanie obserwacji); 3. wiedza I (pewność, indukcja, prawdopodobieństwo, fallibilizm); 4. wiedza II (wiarygodność, wiedza jako uzasadnione przekonanie, wiedza milcząca, wnioskowanie do najlepszego wyjaśnienia); 5. relatywizm i niewspółmierność (relatywizm, sceptycyzm, nihilizm, anty-antyrelatywizm, płaszczyzny niewspółmierności, niewspółmierność a nieprzekładalność); 6. prawda (wielowymiarowość pojęcia prawdy; nośniki prawdy; klasyczna teoria prawdy a teorie nieklasyczne; teorie realistyczne a teorie antyrealistyczne; relatywizm i absolutyzm w teorii prawdy).

Metody kształcenia

Główny nacisk położony jest na metody integrujące wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin oraz na metody kształcące umiejętność wymiany poglądów. Z tych drugich eksploatowane będą przede wszystkim: dyskusje prowadzone tokiem parlamentarnym i dialogowym. Z tych pierwszych: projekt pod postacią prezentacji multimedialnej. Projekt, w którym osoby go realizujące przyjmują role ekspertów, jest wprowadzeniem do dyskusji parlamentarnych i dialogowych.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów – potrafi poddać te idee krytyce, wskazać na ich mocne i słabe punkty, jest świadomy tego, że większość nowych idei wymaga dopracowania.	<ul style="list-style-type: none"> KF1_W04	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja projekt zaliczenie - ustne, opisowe, testowe i inne	<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczenia
zna i rozumie argumenty wybranych klasycznych autorów filozoficznych na podstawie samodzielnej literatury ich pism	<ul style="list-style-type: none"> KF1_W05	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja projekt zaliczenie - ustne, opisowe, testowe i inne	<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczenia
analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia. Poprawnie stosuje poznaną terminologię filozoficzną i psychologiczną	<ul style="list-style-type: none"> KF1_U03	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja zaliczenie - ustne, opisowe, testowe i inne	<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczenia
zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> KF1_K01	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja	<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

1) wykonanie projektu (ocena), (2) aktywny udział w dyskusji na każdych zajęciach (ocena), (3) ustne kolokwium (ocena). Ocena końcowa: średnia z (1)-(3).

Literatura podstawowa

(wybrane fragmenty – ustalane na bieżąco w trakcie trwania semestru):

1. Kazimierz Ajdukiewicz, **Zagadnienia i kierunki filozofii**, Czytelnik, Warszawa 1983 (lub wydania nowsze).
2. Adam Chmielewski, **Niewspółmierność, nieprzekładalność, konflikt. Relatywizm we współczesnej filozofii analitycznej**, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1997.
3. Józef Dębowski, *Fundamentalizm epistemologiczny i jego uzasadnienie*, w: Marek Szulakiewicz i Zbigniew Karpus (red.), **Fundamentalizm i kultury**, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2005, s. 129-142.
4. Idem, **Prawda i warunki jej możliwości**, Instytut Filozofii UWM, Olsztyn 2010.
5. Marek Hetmański, *Epistemologia jako filozoficzna refleksja nad poznaniem i wiedzą*, „Etiuda filozoficzna. Wirtualne czasopismo filozoficzne”, http://www.etiudafilozoficzna.pl/Tematy/epi/epistemologia.html#_ftnref32.
6. Kazimierz Jodkowski, **Teza o niewspółmierności w ujęciu Thomasa S. Kuhna i Paula K. Feyerabenda**, „Realizm. Racjonalność. Relatywizm” t. 1, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1984.
7. Adam Morton, **Przewodnik po teorii poznania**, przekł. Tadeusz Baszniak, Wydawnictwo Spacja, Warszawa 2002.
8. Stanisław Judycki, *Idealizm i antyrealizm*, w: Urszula Żegleń (red.), **Pragmatyzm i filozofia Hilarego Putnama**, Wydawnictwo UMK, Toruń 2001, s. 117-128, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Idealizm_i_antyrealizm.pdf.
9. Idem, *O klasycznym pojęciu prawdy*, „Roczniki Filozoficzne” 2009, tom XLIX z. 1, s. 25-62, http://www.kul.pl/files/108/O_klasycznym_pojeciuprawdy.pdf.
10. Idem, **Realizm i idealizm**, http://www.kul.pl/files/57/wydzial/judycki/Realizm_i_idealizm.pdf.
11. Idem, *Twardy problem realizmu metafizycznego i współczesny antyrealizm*, „Roczniki Filozoficzne” 2009, tom LVII, z. 1, s. 49-74, http://www.kul.pl/files/57/roczniki_filozoficzne/2009_57_1/049_judycki.pdf.
12. Idem, *Wiedza a priori – struktura problemu*, „Roczniki Filozoficzne” 1998/1999, tom XLVI/XLVII, s. 6-66, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Wiedza_a_priori.pdf.
13. Jan Woleński, **Epistemologia – poznanie, prawda, wiedza, realizm**, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
14. Idem, *Metateoretyczne problemy epistemologii*, „Diametros” 2005, Nr 6, s. 70-93,
15. Andrzej L. Zachariasz, **Poznanie teoretyczne. Jego konstytucja i status**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1990.

Literatura uzupełniająca

1. Alfred J. Ayer, **Filozofia w XX wieku**, przekł. Tadeusz Baszniak, PWN, Warszawa 1997.
2. Józef Dębowski, *Pytanie o prawdę. Między odkrywaniem prawdy a jej kreowaniem*, w: idem (red.) **Prawdy o prawdzie. Lubelskie odczyty filozoficzne. Zbiór czwarty**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1994, s. 9-13.
3. Clifford Geertz, *Anty-antyrelatywizm*, przekł. Joanna Minksztym, w: Michał Buchowski (red.), **Amerykańska antropologia postmodernistyczna**, Wydawnictwo Instytutu Kultury 1999, s. 38-63.
4. Marek Hetmański (red.), **Epistemologia współcześnie**, Universitas, Kraków 2008.
5. Stanisław Judycki, *Argumenty na rzecz antyrealizmu globalnego*, „Studia Philosophica Wratislaviensia” 2010, tom 2, s. 13-28, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Argumenty_na_rzecz_antyrealizmu.pdf.
6. Idem, *O klasycznym pojęciu prawdy*, „Roczniki Filozoficzne” 2009, tom XLIX z. 1, s. 25-62, http://www.kul.pl/files/108/O_klasycznym_pojeciuprawdy.pdf.
7. Idem, *Wiedza a posteriori i a priori*, w: Renata Ziemińska (red.) **Przewodnik po epistemologii**, Wydawnictwo WAM, Kraków 2011, <http://www.kul.pl/files/57/wydzial/judycki/wiedza.pdf>.
8. Idem, **Realizm i idealizm**, http://www.kul.pl/files/57/wydzial/judycki/Realizm_i_idealizm.pdf.
9. Idem, *Wiedza a priori – struktura problemu*, „Roczniki Filozoficzne” 1998/1999, tom XLVI/XLVII, s. 6-66, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Wiedza_a_priori.pdf.
10. Henryk Kiereś, *Teoria poznania*, **Powszechna Encyklopedia Filozofii**, http://www.ptta.pl/pef/pdf/t/teoria_poznania.pdf.
11. Andrzej Maryniarczyk, *Prawda*, w: **Powszechna Encyklopedia Filozofii**, <http://www.ptta.pl/pef/pdf/p/prawda.pdf>.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Dariusz Sagan (ostatnia modyfikacja: 22-04-2021 15:17)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ